

หลักสูตร การทอผ้าพื้นเมือง จำนวน 40 ชั่วโมง

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

ความเป็นมา

จากนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2560 ตามยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ 6 ยุทธศาสตร์ ข้อ 4.5 ซึ่งมุ่งเน้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัย “กศน. เพื่อประชาชน” โดยการจัดการเรียนวิชาชีพ ระยะสั้น (โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน) ให้กับประชาชนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน บริบทของ พื้นที่จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ และการพัฒนาทักษะชีวิตในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Thailand 4.0) จังหวัดบุรีรัมย์ พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร เช่น การทำนา ทำไร่และ ปลูกผัก หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร มีการประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน ประชาชนใช้เวลาว่างหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร โดยการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การทอผ้าพื้นเมืองซึ่งเป็นผ้าทอที่มีกรรมวิธีการผลิตจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน เป็นผ้าทอมือที่มีลวดลายและสีสันสวยงาม นิยมนำมาใช้ในการแต่งกายและตกแต่งในงานพิธีต่าง ๆ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างดี ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย จึงได้จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรพัฒนาอาชีพ วิชาการ ทอผ้าพื้นเมือง จำนวน 40 ชั่วโมงขึ้น เพื่อเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาอาชีพให้กับประชาชน กลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจในตำบลให้สามารถนำไปประกอบเป็นอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้กับตนเอง และครอบครัว เป็นการสร้างอาชีพให้เกิดความมั่นคงต่อไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชนในเรื่องการทอผ้าพื้นเมือง เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เน้นการประยุกต์ลวดลายในการทอ และสีย้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. มุ่งให้ผู้เรียนประกอบอาชีพได้จริงหลังจบหลักสูตร
4. ส่งเสริมผู้เรียนที่จบหลักสูตรสามารถนำความรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จุดมุ่งหมาย

เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ว่างงานหรือมีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพ พัฒนาอาชีพ มีทักษะความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการทอผ้าพื้นเมือง สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 คน ขึ้นไป ประกอบด้วย

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

ภาคทฤษฎี 15 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 25 ชั่วโมง รวม 40 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ช่องทางการประกอบอาชีพ การทอผ้า พื้นเมือง	1.1 อธิบาย ความสำคัญ ในการประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมืองได้ 1.2 อธิบายความเป็นไป ได้ในการประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมือง ได้แก่ การวางแผน และการ บริหารจัดการ การหา แหล่งเงินทุน ความต้องการของตลาด และการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ได้	1.1 ความสำคัญในการ ประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมือง 1.2 ความเป็นไปได้ในการ ประกอบอาชีพ การทอผ้า พื้นเมือง 1.2.1 การวางแผน และการบริหาร จัดการ 1.2.2 แหล่งเงินทุน และการจัดหาเงินทุน 1.2.3 ความ ต้องการของ ตลาด 1.2.4 ช่องทางการ จัดจำหน่าย	1.1 ศึกษาข้อมูล จากเอกสาร สื่อต่าง ๆ สถาน ประกอบการ สื่อ ของจริง ภูมิปัญญา ใน ชุมชน เพื่อนำ ข้อมูลมาใช้ในการ ประกอบอาชีพ ที่มี ความเป็นไปได้ใน ชุมชน 1.2 วิเคราะห์อาชีพ จาก ข้อมูลต่าง ๆ 1.3 ศึกษาดูงานใน สถาน ประกอบการ และแหล่ง เรียนรู้ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ อาชีพที่ตัดสินใจ เลือก 1.4 ผู้เรียนตัดสินใจ เลือก อาชีพ	1	2

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		1.3 สามารถจัดหาแหล่งเรียนรู้ได้ 1.4 สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้	1.3 ศึกษาหาความรู้จาก แหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง 1.4 การตัดสินใจเลือกอาชีพ 1.4.1 ความต้องการของ ตลาด 1.4.2 สถานประกอบการเครือข่าย กลุ่ม และองค์กร ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ			
2	ทักษะการประกอบอาชีพ การทอผ้า พื้นเมือง	2.1 อธิบายความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทอ ผ้าพื้นเมืองได้ 2.2 สามารถเตรียมวัตถุดิบและส่วนประกอบ ในการทอผ้าพื้นเมืองได้ 2.3 สามารถอธิบายการคัดเลือกสีย้อมจาก ธรรมชาติ การคัดเลือกสี การสกัดสี และข้อควร ระวังในการย้อมสีได้ 2.4 สามารถอธิบายและสาธิตการย้อมสีตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง	2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การทอผ้าพื้นเมือง 2.2 การเตรียมวัตถุดิบและ ส่วนประกอบในการทอผ้า พื้นเมือง 2.3 การคัดเลือกสีย้อมจาก ธรรมชาติ - ความรู้พื้นฐานการให้สี ของต้นไม้ - การคัดเลือกสี - การสกัดสี 2.4 ความรู้พื้นฐานและ เทคนิคการย้อม - ขั้นตอนการย้อมเย็น - ขั้นตอนการย้อมร้อน	2.1 วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ ความรู้ภาคทฤษฎีและให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ 2.2 จัดบันทึกผล การเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงานและ ผลการ เรียนรู้ 2.3 วิทยากร/ภูมิปัญญา ตรวจสอบ ผลงาน ผลการเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะ 2.4 สรุปองค์ความรู้เพื่อ การพัฒนาต่อยอด	1 1 1 2	

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		2.5 สามารถอธิบาย เทคนิคการท าเส้นด้าย การทอ วัสดุและอุปกรณ์ ใน การทอ วิธีการทอ และข้อควรระวังใน การ ทอได้	2.5 ความรู้พื้นฐาน และ เทคนิคการทำ เส้นด้ายและ ทอ		1	1
		2.6 สามารถอธิบาย และสาธิตการทอผ้า พื้นเมืองได้	2.6 ขั้นตอนในการทอ และ การฝึก ปฏิบัติการทอ - ความรู้พื้นฐานและ เทคนิคในการทอ - การเตรียมเครื่องด้าย - การเตรียมด้ายใส่ เครื่อง - การเตรียมด้ายใส่ กระสวย - การทอ		2	10
		2.7 สามารถประยุกต์ รูปแบบการขายเป็น ผ้า แบบต่าง ๆ ที่ สามารถนำ ไปใช้ได้ อย่างเหมาะสม ได้แก่ การทอผ้าคลุมไหล่ การทอผ้าพันคอ ผ้า ปู โต๊ะ ผ้าตกแต่งผนัง และ อื่น ๆ	2.7 รูปแบบการขาย เป็นผ้า แบบต่าง ๆ ที่ สามารถนำไปใช้ ได้ อย่างเหมาะสม - การทอผ้าคลุมไหล่ - การทอผ้าพันคอ - การทอผ้ารูปแบบ ต่าง ๆ เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าตกแต่งผนัง และ อื่น ๆ			

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์ การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการ เรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3	การบริหาร จัดการ ในการ ประกอบ อาชีพ การทอผ้า พื้นเมือง	3.1 สามารถบริหาร จัดการอาชีพการทอ ผ้า พื้นเมืองได้แก่ การ ควบคุมคุณภาพ และ การลดต้นทุน การผลิตได้ 3.2 สามารถจัดการ การตลาด ได้แก่ การ จัดทำฐานข้อมูล ลูกค้า/ คู่แข่งทาง การตลาด การ ประชาสัมพันธ์ การ ส่งเสริมการขายและ การบริการ และการ ขอมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ได้	3.1 การบริหารจัดการ อาชีพ การทอผ้า พื้นเมือง 3.1.1 การดูแล รักษาคุณภาพ ของผ้า พื้นเมือง 3.1.2 การลด ต้นทุนในการ ผลิตของ ผ้าพื้นเมือง 3.1.3 การเพิ่ม มูลค่าสินค้า เช่น การแปรรูป การ ออกแบบ การ ประยุกต์ใช้ 3.2 จัดการการตลาด 3.2.1 ทำ ฐานข้อมูลลูกค้าที่ ใช้ บริการ/คู่แข่งทาง การตลาด 3.2.2 ประชาสัมพันธ์ 3.2.3 ส่งเสริมการ ขายและ การบริการ 3.2.4 การขอ มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์	3.1 วิทยากร/ภูมิ ปัญญาให้ ความรู้ เกี่ยวกับการบริหาร จัดการในการ ประกอบอาชีพ 3.2 การทอผ้า พื้นเมืองการ บริหาร จัดการตลาด และ การจัดการความ เสี่ยง 3.3 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์ความ ต้องการของ ลูกค้า การลดต้นทุนในการ ผลิต การเพิ่มมูลค่า สินค้า การทำ ฐานข้อมูลลูกค้าที่ใช้ บริการ/คู่แข่งทาง การตลาด การ ประชาสัมพันธ์ การ ส่งเสริมการขายและ การ บริการ การจด บันทึกต้นทุน กำไร และศึกษาสภาวะ การ แข่งขันในตลาด ตลอดจน วิเคราะห์ ศักยภาพในการ ประกอบอาชีพ พร้อมทั้งหา แนวทางแก้ปัญหา ความเสี่ยง ในการ ประกอบอาชีพการ ทอผ้าพื้นเมือง	2	3

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		3.3 สามารถจัดการความเสี่ยง ได้แก่ วิเคราะห์ ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอพื้นเมือง และการแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง ได้	3.3 จัดการความเสี่ยง 3.3.1 วิเคราะห์ ศักยภาพในการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง 3.3.2 แก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง	3.4 นำเสนอผลการฝึก ปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับกลุ่ม 3.5 วิทยากร/ภูมิปัญญา ให้คำแนะนำเสนอแนะ		
4	โครงการ ประกอบอาชีพ การทอผ้าพื้นเมือง	4.1 บอกความสำคัญของโครงการอาชีพได้ 4.2 บอกประโยชน์ของ โครงการอาชีพได้ 4.3 บอกองค์ประกอบ ของโครงการอาชีพได้ 4.4 อธิบายความหมาย ขององค์ประกอบของโครงการอาชีพได้ 4.5 อธิบายลักษณะการเขียนที่ดีขององค์ประกอบของโครงการอาชีพที่ดีได้ 4.6 เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบได้ เหมาะสมและถูกต้อง	4.1 ความสำคัญของโครงการ อาชีพการทอผ้าพื้นเมือง 4.2 ประโยชน์ของโครงการ อาชีพการทอผ้าพื้นเมือง 4.3 องค์ประกอบของโครงการการทอผ้าพื้นเมือง 4.4 การเขียนโครงการอาชีพ การทอผ้าพื้นเมือง 4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพการทอผ้าพื้นเมือง	4.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษา เนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการ อาชีพประโยชน์ของโครงการอาชีพองค์ประกอบ ของโครงการอาชีพ แล้วจัด กิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยน ข้อมูลความคิดเห็นเพื่อสร้าง แนวคิดในการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนรู้ 4.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระ ข้อมูลตัวอย่างการเขียนโครงการ อาชีพที่ดีเหมาะสมและถูกต้อง	2	3
					2	3

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		4.7 ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพได้		จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการ อาชีพ 4.3 กำหนดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ พร้อมทั้งปรับปรุงโครงการ อาชีพให้มีความเหมาะสมและถูกต้อง 4.4 กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานอาชีพ และใช้ในการตลาด әнеินการประกอบอาชีพต่อไป		

สื่อการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการเรียนรู้, ใบความรู้, สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วัสดุในการทอผ้า, การทอผ้าพื้นเมือง ฯลฯ
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น , สื่อบุคคล , วิทยากรผู้ชำนาญด้านการทอผ้าพื้นเมือง
- ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้
- การอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- อุปกรณ์ประกอบการฝึกทักษะอาชีพ
- ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดผลประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง

ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษา
3. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น